

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8. (skladna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50, mesečna K 1.50; za Nemčijo celoletno K 21.00; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 30.—.

Posamezne številke po 6 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 8. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petletnost 20 vin., pogojen prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Inzerati sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.
Reklamacije lista so poštne proste.

Štev. 208.

V Ljubljani, v sredo dne 14. februarja 1912.

Leto II.

Kitajska republika.

Dopolnjeno je. Mandžurska dinastija je odstopila od politične moči, kitajska država s svojimi štiristo milijoni prebivalcev je postala republika. S tem se je izvršila revolucija velikanskega pomena in se uresničuje dejstvo, ki bi se bilo še pred nedavnim vsemu svetu zdelo nemogoče in absurdno.

Ime kitajske je veljalo po vsej Evropi za najmočnejši izraz vsega konservativnega in zastarelega, kitajska kita se je smatrala za simbol najbolj zakrnjenega nazadnjaštva. Nekoliko pretiravanja se je moralo ljubiti stari Evropi, ki smatra v svoji čudoviti domišljiji vse druge dežele sveta za manj vredne in sebe za edino voditeljico v kulturi, že odpustiti. Ali tudi brez pretiravanja je bila Kitajska država za zidom. Moderne ideje so prihajale tudi v Aziji do veljave. Japonsko se je v čudovito kratkem času prelevilo iz stare fevdalne absolutistične v moderno kapitalistično ustavno državo. Perzija je vpeljala parlamentarno vladno. Ali Kitajska, klasična dežela azijske starodavne kulture, je ostala kakor ukleta.

Toda če so se državne oblike branile izpremembe, vendar ni moglo življenje v ogromni državi ostati tako kakor pred štiristo leti. Dobička iščoč kapitalizem je posegel tudi preko kitajskega zidu; krščanski misionarji so bili njegovi prvi pionirji, križu je sledila puška, za duhovnikom in vojakom je prišel trgovec. Kako naj bi se kapitalizem izognil deželi, v kateri so zanj pogoji tako krasni? Vsa produkcija starinska; novodobna industrija vrže lahke tisoč in tisoč predmetov na trg, ki so prebivalstvu še presenečenje. Blago, ki ga doma živ krst ne mara, ima tam v daljni tujini še veliko vrednost.

Mogočno se je razvila trgovina s Kitajsko. Ves evropski in ameriški kapitalizem se je udeleževal te tekme. Nastale so kolonije. Tuje države so jemale cele luke in kose dežele »v najem«. In v Evropi se po glavnih mestih že delali računi, kako si bodo razdelili to velikansko državo, ki je tako obsežna, da se vsi lačni volkovci lahko nasitijo, kadar jo razkosajo, čeprav jih je cela tolpa.

Ali Evropa ni mogla odpreti kitajskih vrat tako, da bi le sama lahko odašala svoje profite skozi nj. Čim globokeje so kapitalistični rilci posegali v deželo, da izsesajo iz nje dobička, tembolj se je moral občutiti vpliv teh novih pojavov. V interesu boljšega izkoriščanja je bilo treba osnovati po deželi trgovske in industrijske postaje. Iz same skrbi za izveličanje kitajskih duš so šle vzporedno s trgovino krščanske misije, z njimi so prihajale cerkve in šole. Množile so se prometne potrebe, gradile so se železnice.

Prav železnice so od nekdanje revolucije narna sredstva. Tudi na Kitajskem ni izostal njihov vpliv. Zaradi povečanega prometa so njihale stale, a same so povečavale promet. Razširjal se je boljinbolji. Tudi ladje iz dalnje tujine niso se prihajale v kitajske vode, temveč tudi odhajale iz njih. Odvažale so blago, denar, pa tudi ljudi. Kitajski kuli, ki je delal od zore do mraka za pest riža, je bil pravi ideal kapitalističnega delavca. S kulijem, ki je šel stradati, da bi po letih prinesel malo svotico domov, so pa odhajali na onih ladjah še drugi Kitajci, ki jih je gnala znatnejša potreba, največ v Ameriko, nekoliko tudi v Evropo.

EMILE ZOLA:

Rim.

(Dalje.)

»Oh, dragi prijatelj, še nikoli nisem tako jasno spoznal usodnosti gotovih nasprotij, še nikdar nisem tako dobro razumel, da napravi človek z najmekšjim srcem, z najbolj naravnost idočim razumom lahko sebe in druge nesrečne.«

Ali vrata so se zopet odprla, in sedaj je brez trkanja vstopil grof Prada. Naglo je zdravil obiskovalca, ki je vstal, pa prijel očeta za roke in jih skrbno otipaval, če niso prevroče ali premrzle.

»Pravkar prihajam iz Frascatija. Moral sem tam prenočiti; te ustavljene stavbe mi dajajo toliko opravka. Pravijo mi, da ste prebili slabo noč.«

»Kaj še! Verjemi mi —«
»O, ne premetite me, ne! ... Zakaj hočete na vsak način stanovati tukaj, brez vsake udobnosti? To ni nič za Vašo starost. Napravili bi mi tako veselje, če bi si izbrali ugodnejšo sobo, kjer bi boljše spali.«

O ne, o ne! ... Saj vem, da me imaš rad, dobri moj Luigi, ali prosim te, naj ima moja stara glava svojo voljo. Le tako sem srečen.«

Pierre je bil ves osupel, videč iskreno nagnenje, ki je plamtelo iz pogledov mož, ko sta se gledala oko v oko. To se mu je zdelo neskončno ginljivo in prekrasno, ker ju je ločilo toliko nasprotnih idej in dejanj, toliko sporov, ki so povzročili moralčen prelom.

Z zanimanjem ju je primerjal. Grof Prada, manjši in bolj trščat, je imel enako energično, močno, s ščtinastimi črnimi lasmi poraslo glavo, enake odkritosrčne, nekoliko srepe oči kakor njegov oče. Lice z gostimi, močnimi brki je bilo jasne barve. Ali usta so bila drugačna; to so bila usta z volčjim zobovjem, poželjiva in požrešna, lakomna plena, ustvarjena za več-

Izpremembe so nastajale doma, novosti so prihajale iz tujine. In nove ideje so se zajedale v glave. Vzrokov nezadovoljnosti je bilo dovolj. Novo znanje jih je boljbolj razlagalo. Spoznavanju so sledile zahteve. A za te so bila ušesa gluha. Vse je sililo v moderniziranje državnih razmer. Dvor pa se je upiral, obljuboval, pa ne izpolnjeval, spletkaril in onegavil, pa siloma pripravljaj svoj propad.

Če bi bili v Pekingu pravočasno izpolnili mnogo manjše zahteve, se danes ne bi bilo treba cesarju umikati s prestola. Samo konstitucionalno cesarstvo so hoteli imeti napredni elementi na Kitajskem. Volilna pravica in parlament bi bila zadostovala, pa bi bil cesar še dolgo lahko cesar, regent regent, in principi. Ali dvor je napovedoval parlamentarno vladno, namesto parlamenta so pa neprenehoma prihajale priprave, katerim ni nihče zaupal. Živo spominja ta proces na dogodke pred veliko francosko revolucijo, in v različnih variantah se je to že nešteto krat ponavljalo. Tudi z nedavno turško revolucijo je bilo tako. Abdul Hamid bi bil najbrže do konca svojih dni ostal vladajoči sultan, da niso bile vse njegove prisrge zlagane, da ni za vsako njegovo obljubo tičal namen, da jo prelomi pri prvi priliki. Podcenjevanje ljudskega gibanja je stara napaka mogotcev.

Ko je potem izbruhnila revolucija, uprizorjena od resnih, krepkih, položaj poznajočih ljudi, je bilo prepozno za kompromise. Dvor je poizkusil. Izdal je ustavo, kakršne nima vsa Evropa. Ali revolucija se ni dala z nobenimi koncesijami več zapeljati. Šla je naravnost proti cilju, in zdaj ga je dosegla.

Znamenita vstaja ta revolucija pač za vse čase. V ogromni državi, segajoči od Velikega oceana do srede Azije, od severnih sibirskih širin do tropičnih krajev, v razmeroma kratkem času, brez znatnega prelijanja krvi izvršena, se zaključuje z enostavno pogodbo. Dinastija dobi penzijo in odstopa. Država pa se izpreminja v republiko ...

Mnogo bi se Evropa lahko naučila ob tej grandiozni drami. Ali ne verjamemo, da se bo. Ne s teorijami, temveč z živimi potrebami se dela zgodovina. Tudi Mandžuri so imeli prilike dovolj, da bi se bili učili, pa se niso. Kar bo ljudstvo v Evropi hotelo doseči, bo moralo doseči s svojo močjo. Potreba — bo poskrbela, da bo ustvarilo moč.

Ogrske homatije.

Današnja seja ogrskega državnega zbora bo na vsak način važna, morda celo odločilna za vso bližnjo bodočnost. Ministrski predsednik grof Khuen Hedervary pride takoj na začetku seje do besede in pove, kaj je opravil na Dunaju.

Dvakrat odkar je okrevaj, je bil Khuen v avstrijskem glavnem mestu, dvakrat ga je sprejel vladar, večkrat je razpravljaj z avstrijsko vlado in s skupnimi ministri. Pred tednom je prinesel zahteve Košutove opozicije, grofa Apponyija in grofa Andrássyja na Dunaj. Domov se je takrat vrnil s praznimi rokami. V soboto je prišel zastopat svoje lastno stališče. O tem, kar je zdaj opravil, ne ve nihče kaj natančnega. Ne ve se niti za gotovo, kaj je pravzaprav zahteval. Ali ugiha se toliko, kakor da je bila v cesarjevem salonu cela kompanija dunajskih reporterjev.

Čer po bitki, ko gre le še zato, da se ogrize zmagah drugih. Zato so tudi ljudje, če so slišali hvalliti njegove odkrite oči, odgovarjali: »Da, ali njegova usta mi niso všeč.« Noge so bile krepke, roke debele in prevelike, ali zelo lepe.

Pierre se je čudil, da je čisto tak, kakršnega je pričakoval. Poznal je dovolj natančno njegovo povest, da si je mogel sestaviti sliko junakovega sinu, ki je pokvaril zmago in ki uživa s polnimi usti od slavnega očetovega meča požeto letino. Posebno je opazoval, kako so bile popačene očetove kreposti, kako so se pri sinu izpremenile v grehe; najplemenitejša lastnosti so se izpridile, nesebična energija se je izvrгла v divjo pohlepnost, vojskav v grabljivca, odkar so obmolnila velika čustva navdušenja, odkar ni bilo več bojev, temveč se je sredi nakopičenega plena v miru grabilo in požiralo. A junak, ohromeli, na negibčnost obsojeni oči, je moral gledati to izprijenost sina, z milioni do grla napolnjenega koristolovca.

Ali sedaj je Orlando predstavil Pierra. »Gospod abbé Pierre Froment, o katerem sem ti pripovedoval — pisatelj knjige, ki sem ti jo dal čitati.«

Prada je bil zelo ljubezniv in je takoj začel Pierru govoriti o Rimu. Opravljaj je to z inteligentno strastjo, kakor človek, ki hoče napraviti veliko, glavno mesto iz njega. Videl je izza drugega cesarstva izpremenjeni Pariz, izza nemških zmag povečani in polepšani Berlin, in če se Rim ne pridruži gibanju, če ne postane veliko mesto, v katerem more živeti velik narod, tedaj mu žuga po njegovem mnenju nagla smrt. V razvaline se drobeč muzeji, ali pa preobnovljeno, iz prahu se dvigajoče mesto.

Zelo zavzet, že skoraj podkupljen, je Pierre poslušal okretneža moža, ki ga je občaral s svojim bistrim, močnim duhom. Vedel je, kako spretno je opravil kupčijo z vilo Montefiori; obogatel je, kjer se je toliko drugih ugonobilo, ker je nečvorno že tisti hip videl neizogibno

Za nekatere točke je seveda lahko ugani, kaj in kako. Pravijo, da ni Khuen dosegel nobene koncesije, s katero bi se kršila enotnost armade, torej nobene narodne in jezikovne koncesije in nobenih ogrskih državnih znakov. To je že verjetno, ker je ta mitološka »enotnost« armade strašna stvar »tabu«, po militarističnih nagonih celo glavni pogoj obstanka monarhije in uspehov na bojišču.

Vendar pripovedujejo nekateri, da je odšel Khuen vesel z Dunaja. Mogoče. Mogoče pa je to dokaz njegove nezadovoljnosti. Zvedelo se bo nemara že danes, ko pride Khuen do besede.

A kaj bo po današnji seji?

Volilne reforme Khuen menda ne prinaša s seboj. Torej bo Justhova stranka nadaljevala boj. Nacionalnih koncesij baje ne prinaša; torej bo tudi Košutova stranka nepomirljiva.

Mogoče je v tem položaju samo troje:

Prvo, da umakne vlada brambno reformo. Tega ne bo storila.

Drugo, da odstopi Khuen Hedervary, s čimer se pa ne bi nič izpremenilo, ker bi naletel njegov naslednik na enake težave kakor on.

Treće, da razpusti državni zbor.

»Poučeni ljudje« trdijo, da bo to storil. Pravijo, da ima dekret že v žepu. Odtod menda njegovo veselo lice. Neverjetno ni, da stori to. Zakaj nekaj pač mora storiti. Ali kaj profitira z razpustom?

Medtem, ko ni državnega zbora, tudi ne pride brambna reforma nič naprej. In potem — potem pridejo nove volitve, od katerih niti Khuen ne more pričakovati, da bi uničile vso opozicijo. In po volitvah bo ljub Khuen tam, kjer je danes, brambna reforma pa tudi. Ogrskih homatij pa ne bo konec.

A na Dunaju ne razumejo, da jih ne more biti konec, dokler ne dobi ljudstvo na Ogrskem volilne pravice, dokler se hiša budimpeštanskih klik ne izpremeni v ljudski parlament. Na Dunaju so vedno ponosni na to, da ne razumejo, kar je najpotrebnejše.

Šolske družbe in drugo.

Piše dr. Josip Ferfolja.

(Nadaljevanje.)

Z drugimi problemi kot z narodnostnimi se naš narodnjak ne mara pečati, za te se bo brigal, kadar bo rešena domovina.

Za danes je vse nič: liberalce, klerikalec, protivladne, z vlado, opozicijske, lojalne, danes za konzumenta, jutri za agrarca, danes za militarizem, jutri proti njemu, vse za to, ker je v nevarnosti — »domovina«.

Samo v nečem je naš narodnjak stalen, v tem, da ne ljubi — socialistov. Ti so mu gledali le preveč v karte. Proti njim je ustvaril svoje — mrtvorojeno dete: **narodne delavce**. Pričakovani uspeh je sicer izostal ali nekaj polen je vendarle nametal narodnjak socialistom na pot.

Naš narodnjak hoče združiti delavca in delodajalca v imenu trobojnice s sodelovanju! Ogenj in voda, ta dva ne gresta skupaj, in če prideta skupaj, eden mora podleči.

Pričetek tega sodelovanja je bila narodnjaška »svoboda dela« — krumirstvo pri stavki težakov.

Proti socialistom in ne za slovenske delavce so se ustanovile »narodne« konzumne zadruge, tudi to se je maščevalo na narodnjaštvu sa-

mem. Zadruga so propadle, ker niso bile ustanovljene na gospodarskih, marveč na narodnjaških temeljih.

Narodnjak odlaga reševanje socialnih vprašanj za poznejše, boljše čase, ko ne bo več v nevarnosti »domovina«.

Za velike praznike je naš narodnjak tudi socialist. »Poglejte«, nam pravi, kadar je tako praznične volje, »saj smo tudi mi v Narodnem domu socialisti, še bolj kot vi v Delavskem domu, pa vendar mi ne moremo iti z Vami,« ker ste taki pa taki, ker je ta ali oni izmed Vas to ali to naredil, ker Vi niste pravi socialisti.

Večje hinavščine svet še ni videl: Kedo pa brani našim narodnjakom, da ne bi bili boljši socialisti kot smo mi, kedaj so pa prišli k nam, da bi nas učili boljšega socializma?

Iz teh izvajanj sledi, da ne smatram mirne prostovoljne asimilacije manjšinskega naroda k narodu večine za nobeno nesrečo. Vprašanje je le, če in kje da je ta asimilacija izvedljiva. Kjer vlada kakšno nasilje, je taka asimilacija (tudi mirna) a priori izključena. kakor sem obrazložil v prejšnjih izjavljih.

Če bi se pa hoteli vsi Slovenci poitalijaniti ali ponemčiti, jaz ne bi bil prav nič nasproten temu. Stojim pa pred dejstvom, da so Slovenci nočejo raznaroditi, in tudi če bi hoteli, bi se niti ne mogli. Slovenski narod se mora kot tak razvijati dalje, ako noče postati cokla v napredku — drugih narodov.

Ravno tako je z našo slovensko socialno demokratično stranko, ona mora **napredovati kot taka, ako noče ovirati splošni napredek socializma**.

Slovenski živelj v Trstu se noče in tudi ne more več asimilirati italijanski večini, nego je naša socialistična dolžnost, združiti jedro tega slovenskega življa v naši stranki, napraviti močno našo slovensko socialno demokratično stranko v Trstu.

(Konec prihodnjic.)

Nemški liberalci.

Berolin, 12. februarja.

Že pri volitvah se je izkazala nestalnost in neenotnost nacionalno liberalne stranke, ki ves čas ni prav vedela, ali naj se obrne na desno ali na levo. Sicer se pa sploh že dolgo bojuje v tej stranki desno in levo krilo, med katerima je še nekoliko različnih političnih inštrumentov vmes. Na levem krilu stoji bolj demokratični elementi, ki mislijo, da ima stranka voditi liberalno politiko v zmislu onih načel, ki so se leta 1848. imenovala liberalna. Desnica pa je sestavljena iz zastopnikov kapitalistične buržoazije, in njej tiči neprenehoma strah pred rdečo pošastjo v kosteh. To krilo je v demokratičnih vprašanjih že davno nezanesljivo. Njemu ima nacionalnoliberalna stranka največ zahvaliti vse dosedanje izgube, ki je pa še vedno niso spametovale.

Tudi sedaj se je zaletela nacionalno liberalna stranka v zagato, iz katere bo težko najti izhod. Kakor je znano, je centurmaš dr. Spahn odložil predsedništvo državnega zbora, komaj da je bil izvoljen. Motivacija njegovega odstopa je znana. Da je šlo za intrigo, ni bilo dvomiti. Zdjaj je spletkarija razodeta.

Ker se je postavil centrum na stališče, da sploh odklanja mesto v predsedništvu, bi bilo naravno, da se izvoli nacionalni liberalce za predsednika, ker se socialisti, ki bi imeli kot

val svojo ženo v razgovoru. Trudil se je, da ne pokaže nič jeze. Ali mladi duhovnik je čutil, da je drgetalo po njem, da je rana še krvavela in da je divjala togota. Poželenje po ženi je izbruhnilo v njem s silo potrebe, ki je zahtevala nezamudno izpolnitev; to je bila tudi izpridena očetova čednost, bajna navdušenost, hitenca k cilju in goneča na nezavlačno delo. Zato se je bil po razmerju s kneginjo Flavijo, ko je hotel imeti Benedeto, božansko nečakino lepe tete, vdal v vse. V poroko, v boj s tem mladim dekletom, ki ga ni ljubilo, v gotovo nevarnost, da pomendra vse njeno življenje. Rajši bi bil zažgal Rim, kakor da bi se ji odpovedal. In zdaj je brez upanja in okrevanja, noseč v prsih venomer nanovo krvavečo rano, trpel ob zavesti, da je nikoli ni imel, da je bila njegova in da se mu je odrekla. Nikdar ji ni mogel odpustiti te sramote; rana je ostala na dnu njegove neotolazne strasti, in ob najrahlejši sapici je zopet zaskelela. Pod korektno zunanostjo tega moža se je skrival besen, ljubosumen in maščevalen, za zločin sposoben pohotnež.

»Gospodu abbéju je znana reč,« je zamrmral stari Orlando s svojim tužnim glasom.

Prada je napravil gesto, kakor da hoče reči, da je znana vsemu svetu.

»Oh oče, da Vas nisem ubogal, se ne bi bil dal nikoli pogovoriti za ta proces za razveljavljanje zakona! Tedaj bi se morala grofica že vrniti v zakonsko stanovanje in se mi danes ne bi mogla rogati s tem Darijem, s tem nečakom, s svojim ljubčkom.«

Orlando je hotel s kretinjo protestirati.

»Da, gotovo, oče. Zakaj pa mislite, da je utekla odtod, če ne zato, da lahko živi v svoji hiši v objemu svojega ljubimca? Palača v ulici Giulia s svojim kardinalom zakriva prav nedostojne reči.«

(Dalje prihodnjic.)

namočenja stranka največ pravice, niso po ganjal za to mesto. Tako je bilo tudi prvotno mnenje, in imenovala sta se kandidata princ Schönauh Carolath ter Paasche.

Naenkrat je prišlo nekaj vmes. Nacionalno liberalna stranka je v odsotnosti Paascheja sklenila, da odkloni vsako mesto v predsedništvu, vsled česar naj tudi Paasche, ki je bil izvoljen za drugega podpredsednika, odstopi. Zakaj? Pravijo, da so od začetka stali na stališču, da ne vstopijo v nobeno predsedništvo, ki bi bilo sestavljeno iz samih desničarjev, ali pa iz samih levičarjev. Ta izgovor je zelo neresen, ker mu je laž na čelu vžgana. Zakaj pri ožji volitvi med Spahnem in Beblom je večina nacionalnih liberalcev glasovala za Bebla. In takrat je bilo mogoče, da ne pride noben desničar v predsedništvo. Pomisleki so prišli šele pozneje, in znano je, kako so nastali. Sestava predsedništva je bila najbolj neprijetna vladi in pri glasovanju nacionalno liberalnega kluba je bilo čutiti njeno roko.

Če bo nacionalno liberalna stranka tako nadležala, kakor je začela, ji ne bo treba dolgo čakati na polom. Njeni kandidati niso bili voljeni zato, da pomagajo reševati črnomodri blok in če zdaj iz strahu pred vlado vendar tako ravna, se bo to pri drugih volitvah nad njimi krvavo maščevalo.

Jutri ima državni zbor sejo, ki se pa ne bo vršila. Podpredsednik sodrug Scheidemann jo bo na splošno željo strank takoj zaključil, ker sedaj ni misliti na delo, dokler ni rešena predsedniška kriza. V sredo je nova volitev. Socialni demokratje jo pričakujejo brez skrbi. Kljub vsem mahinacijam se ne spravi s sveta dejstvo, da so najmočnejša stranka v parlamentu in da jih nihče ne bo mogel ignorirati.

NOVICE.

* **Realec — izumitelj.** V Hebu na severnem Češkem je zgradil realec Franc Cecil motor in ga dal patentirati. Motor funkcionira tako izorno, da je ponudila inozemska tvrdka mlademu izumitelju 17.000 kron, ako ji pripiše patent.

* **Zrakoplovni poštni promet.** Med nemškimi mesti Köln, Düsseldorf in Neusöm otvorijo te dni prvo redno zrakoplovno zvezo za poštne in redni poštni promet. Podjetje ustanovita letalca Kleinle in dr. Hoos. Doslej razpolagata podjetnika s štirimi zrakoplovci in štirimi aparati.

* **Ves polk v kasarniškem zaporu.** V Stanislavi so bili zadnji čas na dnevnem redu pretepi, ki se jih je posebno vneto udeleževal 14 dragonski polk. Divizijski poveljnik je zategadelj kaznoval vse polkovno moštvo do stražmeštra z enomesečnim kasarniškim zaporom. Polk nastopi zapor 1. marca in bo prost 1. aprila, ko odide v Olomuc.

* **Semenišniški stavkajo.** V Ivovskem rusinskem semenišnici so pričeli rusinski semenišniki z lakotno stavko. Stavkojučih službanih božjih je 205 in so izročili semenškemu vodji spomenico, kjer zahtevajo odpust enajstih rusofilskih semenišnikov. Pravijo, da hočejo nadaljevati z lakotno stavko tako dolgo, dokler ne odidejo rusofili iz semenišnice. Vodja je izjavil, da zaključiti semenišnico, ako stavka ne pojenja.

* **Pretep s sabljami.** V Kečkemetu na Ogrskem je bil krvav dvoboj med nadporočnikom Antonom Szentessyjem in magistratnim officialom Ludovikom Barno. Official je bil nevarno ranjen; nadporočnik ga je takoj v začetku z vso silo opazil z ostrino čez glavo, da je zajajala globoka rana in se je zgrudil nezavesten. Umirajočega officiala so prepeljali v mestno bolnico.

* **Mlad zločinec.** Pred draždanskim sodiščem za mlade zločince se je zagovarjal te dni 16letni realec, ker je hotel zastupiti svoje starše. Deček je bil podedoval po stari materi 180 tisoč mark; dedščino naj bi do njegove polnoletnosti opravljali njegovi starši. Dečku so starši izpolnili sleherni željo in dobil je velike svote denarja. Mladi študent je vsled tega lahko užival jako razkošno življenje. Neki igralci je bil kupil nakit iz briljantov. Kot »stalni gost« v zabavnem lokalu Trocaderu na draždanski razstavi za zdravstvo je potrošil v pijančevanju ogromne

svote. Prirejal je tudi izlete na Dunaj, na Riviero in v Monte Carlo — 16leten fant! Ako mu starši niso hoteli dati kolikor bi bil rad, je kradel srebrne posode in dragocenosti in jih prodal. Ker pa je slednjič njegovo početje bilo celo popustljivo staršem odveč in mu niso hoteli dajati nikakega denarja, je mladi razkošnik sklenil, da zastupi očeta in mater ter pride po tej poti do ogromne dedščine. Nalil je solne kisline v pivo, ki je bilo pripravljeno za starše; a dekla ga je opazila in naznanila oblastim, ki so mladeniča prijeli. Izvedenci so izjavili, da je bil fant v času dejanja duševno zmeden (?) in ga je sodišče zategadelj oprostilo.

* **Smrt pri igri.** V Monte Carlu je igral Oger Klein, ki je bil pripotoval iz Budimpešte igro trente et quarente. Sreča mu je bila mila in je dobil 5000 frankov; v naslednjem hipu pa je nenadno omahnil na svojega sosedo in umrl. Odnegli so ga iz igralne sobe in dognali, da ga je zadela kap. Dogodek je zbudil pozornost, ki pa je kmalu utonil v igralski strasti.

* **Poplava na Španskem.** V Sevilii povodenj vedno bolj narašča. Prebivalstvo neprenehoma gradi in utrjuje jezove, da zadrži razburkane valove. Med ljudstvom je velika beda; okoli 15.000 delavcev je brez dela. Po pokrajinah so reke preplavile polja in vasi. V vasi Algabi se je potopila ladja, ki je pripeljala valčarjem živili; tri osebe so utonile. Dežuje neprenehoma.

* **Klerikalne kupčije pri tripolitski pustoioščini.** Vojni poročevalec socialističnega glasila »Avantija« poslanec sodrug Musatti poroča o novi in neverjetni nepoštenosti klerikalnega denarnega zavoda Banco di Roma. Kmalu po osvojitvi Tripolisa je poslala italijanska vlada večjo zalogo žita v Tripolisu, da omeji bedo domačega prebivalstva; zaloga je obsegala 20.000 vreč pšenice po 64 kilogramov. Vojaške oblasti so žito pravilno razdelile; ko pa je bila polovica že razdana, je predlagal prejšnji konzul Pestalozza, da naj se razdeli namestu žita rajše moka. In izročili so okoli 10.000 vreč žita mlinu rimske banke, da ga zmleje. Mlin je žito tudi zmlel, toda domačinom se ni razdelila moka iz tega žita, ampak klerikalna banka je nakupila neko nezdravo smradno snov in jo razdelila za »moko« med vrno prebivalstvo. O tej imenitni klerikalni »moki« si bomo najljubše napravili pravo sodbo, ako pomislimo, da je niti sestradani in lakote umirajoči Tripolitanci niso mogli uživati. In kaj je napravila patriotična banka z dobro moko? Prodala jo je nazaj za živila vojakom! Navdušenost italijanskih »patriotov« za roparski pohod je vedno bolj razumljiva, saj jim je vir prekrasnih spekulacij, kakor si jih plemenita kapitalistična duša le želeli more. »Avanti« poziva vlado najodločneje, da stori že konec tem lopovstvom kapitalističnih »patriotov«.

* **Tuberkulozno zdravilišče na Salcburškem.** Salcburški deželni zbor je sklenil, da ustanovi ljudsko zdravilišče za tuberkulozne bolnike. Doslej imamo v Avstriji samo dvoje takih prepotrebni zdravilišč, v Allandu na Nižjem Avstrijskem in v Hörgasu pri Gradcu, dočim jih imajo druge države, zlasti Nemčija celo vrsto. Treba bo tudi v Avstriji pričeti vendar že enkrat intenzivnejše obračati svojo skrb za potrebnejše stvari kakor pa je gradnja drednotov in vlivanje novih topov.

* **Šestindvajset ljudi je zmrznilo.** V iškemskem okraju pri Omsku na Ruskem je zmrznilo 26 ljudi.

* **Pomlad ob požaru.** Že pred leti so opazovali nenavaden slučaj, da je v vrtu blizu požara več nasadov poginilo cvetove vzlic poznemu letnemu času; pozno pomlad je rodila gotovo huda vročina. Zadnji jesen so ta redki pojav drugič opazovali, kakor nam priča poročilo o seji pariške družbe za biologijo. Bil je požar in na vrtovih, ki so bili najbližje ognju, je vročina vsa drevesa popolnoma uničila, ohranjena so ostala še le drevesa v razdalji najmanj 50 metrov. Mesec pozneje — bila je pozna jesen — so zabeležila ta drevesa v pomladanskem cvetju. Krasen je bil pogled na pomlad prekipevajočega življenja sredi jesenske narave, ki se polagoma pogreza v zimsko spanje. Gvetele so hruške, jabolke, kostanji, španski bezeg in beli trn.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Zakon o šolskem nadzorstvu** je bil včeraj v deželnem zboru s klerikalnimi glasovi sprejet. S tem so napravili klerikalci zopet korak na poti, ki so jo že davno ubrali v šolskih vprašanjih. V prvi vrsti se jim imajo za novi zakon zahvaliti učitelji. Nadzorovanja bodo imeli dovolj, kakor vojak, ki ima od korporala do generala celo vrsto predpostavljanih. Učitelj se bo lahko čutil varnega, ker bo toliko varuhov pazilo nanj. Zato pa si dajo šomaštri — kajti pod klerikalno oblastjo bodo boljbolj degradirani na ta nivo — lahko napraviti tesnejše telovnike; zakaj postranske zaslužke jim omejuje novi zakon, o kakšni regulaciji plače pa ni niti govora. Nič ne de, da imajo učitelji tudi svoje zastopnike med klerikalci. Biti Slomškar, se pravi imeti ključavnico na ustih.

— **Proračunska razprava** se je včeraj v deželnem zboru nadaljevala. Zanimiva je bila le toliko, da so liberalci in Nemci zapustili dvorano, ko je bila generalna debata končana, in so klerikalci sami sklenili prehod v specialno debato. Potem je prišlo tudi do malega konflikta med baronom Schwarzom in klerikalnim poslancem Hladnikom. Ta je namreč napadel žandarmerijo, češ da je pristanska proti klerikalcem. Baron Schwarz je pa protestiral in dejal, da je treba pri takih obdolžitvah navajati imena in dejstva, da se lahko preiščejo. V tem ima baron Schwarz že prav; ali na drugi strani je pač že dosti dolgo deželni predsednik, da bi lahko poznal klerikalno taktiko in se ne čudil.

— **Ožje volitve za obrtno sodišče** v delavskem razredu so razpisane na nedeljo, dne 25. februarja 1912. Volitev se vrši v istih sekcijah in v istih volilnih krajih kakor glavna volitev. Ura začetka in zaključka volitev ter volišča se naznanijo pozneje. — Ožja volitev v razredu delodajalcev bo 27. februarja.

— **II. maškaradni kongres** je privabil preteklo soboto v Nar. dom veliko množico ljubljanskega delavstva. Ta predpustna prireditev se je res ljubljanskim sodrugom in sodružicam najbolj priljubila. Vesela mladina je plesala in rajala ob zvokih Slov. filharmonije do ranega jutra. Zrakoplovci so svoj napovedan prihod zaradi slabega vremena opustili, da ne bi ponesrečili, tripolitanski poročevalci so imeli obilo posla na bojišču, ker je ravno tisto noč Turek prav pošteno naklestil Italijane, vijeti Turki z ladje »Bregenz« pa niso mogli priti, ker so jih Francozi malo prepozno spustili, da bi prišli še pravočasno v Ljubljano. Videli pa smo goste iz vseh strani sveta, kakor galiskega žida, španskega bikoborca, ruskega muzika, turškega pašo, črnogorskega Nikito itd. Lični domini v raznobarnih maskah pa so ščegetali radovednost tega in onega civilista. Največ smeha so zbudili očeti franciskani, ki so se prelevili šele, ko jim je zmanjkalo duhana. Splošna radost je vladala na plesišču in večkrat je veselje prekipelo po prostorni dvorani. Sodrugi Drazil je aranžiral prav spretno figuriranje pleske, osobito četvorko, pri kateri je plesalo vsakokrat do sto parov. Za krepčila so skrbele naše vrle sodružice v paviljonih pod galerijo. Pod vodstvom sodružice Stvarnikove so nam pridno donosale cvetke in šopke sodružice Leni Jesenovec, Pavla Erbenžnikova, Mici Jančigajeva in Zdravka Gerlovičeva. Okusno pustno pecivo je bilo pa na prodaj v paviljonu sodr. Michlerjeve, kateri so pomagale še Ivanka Smolnikova, Anica in Viktorija Hiti, Marija Jaševeceva, sestrice Komarove, Pav. Malogoj in druge. Vsem tem izreka veselilni odbor za njih trud prav toplo zahvalo. Prav tako pa tudi sodružicam Marjeti Kanciliji, Pepci Bizjakovi, sodr. Josipu Zupan in vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je ta prireditev tako lepo obnesla, da nam vsem ostane v prijetnem spominu vsaj do prihodnjega predpusta, ko se bomo zopet tako lepo sešli, da se skupno razveselimo in preživimo par veselih uric v prijetni družbi. — Odbor kliče vsem: Na veselo snidenje v prihodnjem predpustu!

— **Valčkov večer.** Člani Slovenske Filharmonije prirede pod tem naslovom v ponedeljek dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer svojo prvo plesno prireditev pod naslovom Valčkov večer. Na tem

plesu bo polnoštevilna Slovenska Filharmonija igrala najlepše valčke. Dirigiranje je iz naklonjenosti prevzel g. kapelnik Talich. Vstopnina 1 K. Ker je ta prireditev za Ljubljano nekaj novega a čisti dobiček namenjen podpornemu skladu Slovenske Filharmonije, ki je nudila že toliko umetniškega užitka a tudi zabave je pričakovati od strani ljubljanskega občinstva obilne udeležbe.

— **Strojvodje ces. kr. državne železnice** prirede v soboto dne 17. februarja 1912 v gostilni gospe M. Celarc v Spodnji Šiški zabavni večer. Vstopnina 50 vin., ena dama prosta. Začetek ob 8. zvečer. Sodeluje godba na lok.

— **Občni zbor Podružnice društva zemljemerskih uradnikov** na Kranjskem bo 9. marca t. l. ob 8. zvečer v prostorih hotela Tratin v Ljubljani. Svojo Petra cesta, s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo odbora, 2. odobrenje poslovnik, 3. volitev odbora, 4. volitev preglednikov, 5. slučajnosti. — V nedeljo dne 10. marca ob 10. dop. kolegijsni sestanek z event. predavanjem geom. in ing. Drag. Gustinčiča istotam. Gg. kolleže opozarjamo, da prosijo pravočasno za dopust. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Umrli so v Ljubljani:** Marija Gornik zasebnica, 60 let, Rudolf Zajec, posestnikov sin, 36 let, Ivan Jeglič, dninar, 47 let, Gregor Groselj, zasebnik, 27 let — vsi Radeckega cesta 11; Marija Wölfling, mizarjeva hči, 2 meseca, Marije Terezije cesta 11; Peter Sitar, posestnik, 55 let, Marija Ulčar, dninar, 61 let, Ivan Poženel, gostac, 66 let, Franc Berlan, hlapec, 53 let, Stanko Zalati, sin delavca, tri mesece, Ferdinand Jerancič, sin tapetniškega pomočnika, 11 mesecev, Metod Rosolnik, rejčček, 8 dni — vseh sedem v deželni bolnici.

— **Okradena kmetica.** Dne 11. t. m. je pripeljala kmetica Marija Persinova iz Stožic na Vodnikov trg z enovoznim vozom poljskih sadežev. Ko je sadeže odkladala, je položila pod konjsko odejo na vozu hranilno knjižico z vlogo 300 kron poleg zneska 600 kron, zavitega v žepni rob c. Ko je odšla Persinova h košari, je zapeljala njena hči voz pod kostanje, kjer je opazila, da je izgubila bič. Šla ga je iskat, medtem pa je ukradel neznan tat izpod odeje ves denar. Ko se je hči vrnila in hotela vzeti hranilno knjižico in denar, je s strahom opazila, da ni denarja nikjer. Vsa poizvedovanja za tatom so bila brezuspešna.

— **Poskusen samomor.** Prednočajem je šla po šentpeterskem nasipu ženska, ki se je blizala Ljubljanici in govorila sama s sabo, da skoči v vodo. Neznanko je slišala neka gospa, ki je zadržala samomorilko v tistem trenutku, ko se je hotela pogrti v hladne valove. Poklicali so stražnika, ki je neznanco odvedel na stražnico. Tam je izpovedala, da je Marija Jančarjeva iz Besnice in je prišla šele te dni iz bolnice. Nato jo je pepadla besnost in si je trgala z zobmi obleko s telesa. Oddali so jo v opazovalnico.

— **Elektrokinematograf »Ideal«.** Danes in jutri. Poldrugo uro trajajoji vojni posnetki. Najbolj zanimiva je eksekucija morilca častnika in 6 vojakov ter boj pri Bir-Tobrasu. Hladnokrvni operater je dobil za ta posnetek ogromno nagrado. Na koncu velekomična slika, zbujajoča veličinski smeh. Priljubljeni Maks Linder zabava občinstvo do solz. »Maks žrtve bordskega vina«. Prihodnja privlačnost drama »Življenska laž« in velekomična ameriška burka »Poročni večer«.

— **Utonila je.** Na Zgornjem Polju pri Kamniku je nesla 13letna Josipina Kotnikova kosilo očetu, ki je delal v gozdu. Da si skrči pot, je krenilo dekle na bližnjico, ki je vodila preko brvi. Ker je ni bilo domov, so jo šli iskat in jo našli mrtvo ob brvi. Očividno je padla v vodo in utonila.

— **Skala se je utrgala.** V sredo teden popoldne se je nad Rodinjami in Smokučami vrgla visoko gori v peče skala; pravijo, da je težka najmanj 6000 kil; pridržala je mimo Breznice, priletela v Novakov »stob« in ga je več ali manj poškodovala. Zletela je nato čez Študenčice v Savo. Poškodovala je tudi tri pri železnici, tako da je moral en vlak nazaj v Lesce.

— **Novomeška podružnica »Vzajemnosti«** je priredila v nedeljo 11. t. m. čajev popoldan, pri katerem je sodrug Gregor predaval o življenju in delovanju pisatelja Janeza Trdine, ki je

OSKAR WILDE:

Srečni princ.

(Konec.)

Ko se je zdanilo, je zletela na reko in se okopala. »Čuden pojav,« je dejal profesor omitologije, ki je koračil ravno čez most. »Lastovka po zimi!« Napisal je o tem dogodku časopisu dolgo pisanje. Vsi ljudje so govorili o njem, ampak pisanje je bilo tako učeno, da ga nihče ni razumel.

»Nocoj odidem v Egipt,« je dejala lastovka in bila vsa iz sebe. Obiskala je vse javne spomenike in nekaj časa počivala vrh cerkvenega zvonika. Kamor je prišla, povsod so čvrčali vrabci in si šepetali: »Kakšen imeniten gost!« Veselila se je tega.

»Lastovka, lastovka, ljuba moja lastovka,« je dejal princ, »ali ne ostaneš še eno noč pri meni?«

»V Egiptu me že čakajo. Jutri lete prijateljice do drugega slapa. Tam leži povodni konj v visokem bičevju in na velikem granitnem prestolu počiva kralj Memnon. Noč za nočjo čuva zvezde in kedar zasije danica, zavriska in onemi. In opoldne prihajajo žolti Levi na vodo. Oči njih so kakor zeleni berili in njih tulenje je glasnejše od grmenja vode.«

»Lastovka, lastovka, ljuba moja lastovka,« je dejal princ. »Daleč, daleč onkraj mesta vidim mladega človeka v podstrešni izbi. Sključen sedi nad pisalno mizo, pokrito čezinčez s papirji in v posodi poleg njega je šopek zvencelih vijolic. Njegovi lasje so rjavi, kodrasti in njegove ustni so rdeče kakor granatno jabolko, njegove oči velike, sanjave. Za glediškega ravnatelja pripravlja delo, ampak mraz mu ne da delati. Ogenj je pošel na ognjišču in glad mu je izsesal sile.«

»Še eno noč ostanem pri tebi,« je dejala lastovka, ki je imela v resnici dobro srce, »ali naj mu nesem rubin?«

»Oh, rubina nimam nobenega več,« je dejal princ, »oči so vse moje bogastvo. Iz dragocenih safirjev so narejene, ki so jih pred tisočletji prinesli iz Indije. Izkljui mi oko in nesi mu ga. Proda ga juvelirju, nakupi si živil in drv ter dokonča svoje delo.«

»Dragi princ,« je dejala lastovka, »tega ne storim!« In začela je jokati.

»Lastovka, lastovka, ljuba moja lastovka,« je dejal princ, »stori kakor sem naročil.«

Lastovka je izključevala princu oko in zletela z njim v podstrešno izbo k študentu. Dohod je bil lahak, zakaj na strehi je bila velika luknja. Skozi luknjo je šinila in dospela v izbo. Mladi človek je bil zakopal svojo glavo v roke, pa ni slišal fotofotanja kril, in ko se je ozrl, je našel zlahtni safir na oveneli vijolici.

»Ceniti so me začeli,« je vzkliknil. »Eden oboževalcev mi pošilja ta kamen. Sedaj dokončam začeto delo!« Ves srečen je bil.

Naslednji dan je odhitela lastovka v pristanišče, sedla na jambor velike ladje in opazovala kako vlečejo mornarji težke zaboje po vrveh izpod palubja. V Egipt grem,« je klicala lastovka, ampak nihče se ni zmenil in ko je vzšla luna, se je vrnila k srečnemu princu.

»Po slovo sem prišla,« ga je pozdravila.

»Lastovka, lastovka, moja ljuba lastovka,« ali ne ostaneš pri meni še eno noč?«

»Zima je,« je odgovorila lastovka, »in kmalu zapade sneg. V Egiptu pa sije gorko sonce in palme so zelene in krokodili leže v blatu in se leno ozirajo. Moje vrtnice si spletajo gnezda v templu Baalbekovem in rdeči in beli golobje jih opazujejo in dragi princ, zapuščam te, ampak ne pozabim te nikoli, in drugo pomlad ti prinesem lepa bisera namesto onih, ki si ju razdal. Rubin bo bolj rdeč od rdeče rože in safir bo sinji kakor široko morje.«

»Spodaj na trgu,« je dejal srečni princ, »stoji mala deklica in prodaja užigalice. Užigalice je stresla v cestni lijak in vse so pokončane. Doma jo oče pretepe, če mu ne prinese denarja,

in bridko plaka. Bosa je, brez nogavic in razoglavja. Izkljui mi še drugo oko, daj ji ga, da je oče ne pretepe.«

»Še eno noč ostanem pri tebi,« je dejala lastovka, »ampak drugega očesa ti ne izkljujem, da ne oslepiš.«

»Lastovka, lastovka, moja ljuba lastovka,« je dejal princ, »stori kakor sem naročil.«

In lastovka je izključevala princu drugo oko in odletela z njim. Šinila je mimo deklice in spustila biser v njeno roko. »Kakšno čarobno steklo!« je vzkliknila deklica in smeje tekla domov.

Lastovka se je vrnila k princu. »Slep si,« je dejala, »zmerom ostanem pri tebi.«

»Ne ne, ljuba lastovka,« je dejal princ, »tvoja pot je v Egipt.«

»Zmerom ostanem pri tebi,« je dejala lastovka in zaspala princu na vnožju.

Prihodnji dan je sedela princu na rami in mu pravila zgodbe iz tujih dežel, ki jih je videla. Pripovedovala mu je o rdečih ibisih, ki stoje v dolgih vrstah na bregovih Nila in love zlate ribe s svojimi kljuni; o sfinji, ki je stara kakor zemlja in ki živi v puščavi in vse ve; o trgovcih, ki stopajo počasno poleg svojih kamel in svačkajo ambro s prsti; o kralju mesečnih gor, ki je črn kakor ebenovina in ki obožuje velik kristal; o veliki zeleni kači, ki živi v palmovem deblu in ima dvajset svečnikov, kateri jo krmijo z medenimi štruklji; o pigmejah, ki veslajo na širokih ploščatih listih preko daljnega morja in se vojskujejo brez nehanja z metulji.

»Ljuba moja lastovka,« je dejal princ, »čudovite reči mi pripoveduješ, ampak še čudovitejša je beda moji v žena. Skrivnost reve je največja vseh skrivnosti. Vzdigni se kvišku, nad to mesto, in povej mi kaj vidiš.«

In lastovka je zletela nad veliko mesto in videla, kako bogati vživajo srečo v lepih stavbah, berače pred njih pragi. Zavila je v temne ulice in opazila blede obraze stradalajočih otrok, ki so z begajočimi, izgubljenimi očmi strmeli v

črno cesto. Pod mostom sta ležala dva dečka, drug drugemu v naročju, drug drugega ogrevajoča. »Kako sva zlakotena,« sta dejala. »Proč odtod!« je zavpil stražnik in odšla sta na dež.

In lastovka se je vrnila in pravila princu, kar je videla.

»S čistim zlatom sem pokrit,« je dejal princ, »odkruši ga, listek za listkom. Razdeli ga siromakom. Živi ljudje menijo, da jih zlato osreči.«

Lastovka je odključevala listek čistega zlata za listkom, dokler ni princ popolnoma osivel. Listek čistega zlata za listkom je lastovka nosila revežem in obrazki otrok so postajali rožnati in smejali so se, igrali na cesti in kričali: »Kruha nam ne manjka!«

Potem je zapadel sneg in za snegom je pritisnil mraz. Ceste so izgledale kakor posrebrene, svetile se in lesketale, dolge ledene sveče — kakor kristalna bodala — so visele s streh in otroci so bili zaviti v škrlatne plašče in so se drsali po ledu. Uboga lastovka je prezebala od dne do dne hujše, a od princa se ni hotela ločiti, preveč ga je ljubila. Pobirala je drobtine pred pekovi vrati, če ni bilo peka, in se grela fotetaje s perotmi.

Ampak naposled je bilo lastovki očito, da se ji bliža smrt. Toliko sile je še imela, da je poletela princu na rame. »Pozdravljen, dragi princ!« je zamrmrala, »daj, da ti poljubim roko!«

»Veseli me, da greš končno v Egipt, ljuba moja lastovka!« je dejal princ. »Predolgo si se zamudila tu. Ampak daj, poljubi me na ustni, ljubim te!«

»Ne grem v Egipt,« je dejala lastovka. »V domovanje smrti grem. Smrt je sestra spanca, kajne?« In lastovka je poljubila srečnega princa na ustni in omahnila mrtva k njegovim nogam.

V tem trenutku je nekaj počilo v sohi, kakor da bi se nekaj raztreščilo. V resnici se je razpo-

preživel drugo polovico svojega življenja v Novem mestu in od tu prepotoval razne kraje Dolenjske, pazno motreč življenje in mišljenje našega ljudstva, katerega je potem tako verno naslikal v svojih znamenitih in zanimivih „Bajkah in povestih o Gorjancih“.

Štajersko.

— V pljanosti. Blizu Stanelincev pri Zgornji Radgoni so pili lani 5. novembra fantje, med njimi sta bila tudi brata Josip in Anton Topolnik. Nevtrudno so zvrčali kozarce, v glavo jim je lezel vinski duh in kmalu so se sporekli. Fant Mihael Horvat, ki je bil še kolikor toliko pri razsodnosti, je vstal in odšel; njemu je sledilo še nekaj fantov. To pa je Josipa Topolnika, ki je imel piko na Horvata, tako razjezilo, da je pričel razbijati in razsajati in ga je moral gosliničar posaditi na hladno obremen z njegovim bratom. Topolnikova sta je zdaj ubrala za Horvatom, ga dohitela in ga obdelovala z nožem po glavi, hrbtu, plečih in roki. Dve rani sta bili reži, sedem lahkih. Obadva obtožena sta trdila pred mariborskim sodiščem, kjer sta se morala zagovarjati, da sta bila popolnoma pijana in se ne vesta ničesar spominjati. Sodišče tega ugovora ni vpoštevalo in je obsodilo Josipa Topolnika na osem mesecev težke ječe, Antona Topolnika pa na tri mesece navadne ječe.

— Sirov fant. Ivan Dolinar iz Velovlika v ptujskem okraju je jako sirov fant. Dne 24. decembra lanskega leta je začel brez povoda s fantom Francetom Pichlerjem prepir, ga zagnal dvakrat ob tla in ga zabodel z nožem v hrbet. Sodišče v Mariboru ga je obsodilo na dvamesečno ječo.

— Kvarilci telegrafskih naprav. Pri Gornjem Gradu so bile telegrafne žice že parkrat tako pokvarjene, da je bilo brzojavljenje nemogoče. Ali zlikovcev niso zasledili. Pred kratkim pa so opazili orožniki šolske dečke, kako si dajo opraviti ob telegrafskih napravah. Eden dečkov je splezal do vrha in razbijal s kamnom po izolatorjih; drugi pa so gledali spodaj in radosno kriknili, kadar je bil izolator ubit. Zlikovci so trije kmetski sinovi iz bližnje vasi; starši bodo morali plačati precej veliko škodo.

IV. deželna konferenca na Goriškem.

(Konec.)

Sodrug dr. Tuma poroča o agrarnem vprašanju. Obžaluje, da so se morali odstraniti vsled neugodne železniške zveze ravno zastopniki kmečkih občin, vipavske doline in Krasa. Sklicuje se na statistične podatke in v svojem poročilu na III. deželni konferenci. Tudi to vprašanje se je spravilo na dnevni red konference zaradi tega, da strankin zbor zavzame končno stališče. Slovensko prebivalstvo in posebej goriško je v pretežni večini mali posestnik. Predlaga resolucijo, ki pozivlja izvrševalni odbor stranke, da stavi to vprašanje na dnevni red bodočega strankinega zbora.

Sodr. Kopač omenja, da se je na strankinem zboru 1. februarja 1909 izvolil poseben odbor, ki naj agrarno vprašanje prouči. Člani tega odbora so med drugimi on in sodr. dr. Tuma. Mihevc se pridružuje mnenju poročevalca.

Sledi poročilo sodr. dr. Dermota o časopisu. Pozdravlja ustanovitev dnevnika »Zarje«, ki je največja pridobitev za razvoj stranke. Zato pa je danes najaktualnejše delo za stranko, delo za list. Člani naših organizacij se ga morajo lotiti z vso ljubeznijo in z neumorno vztrajnostjo. Na eni strani je treba zbrati razpisano glavico, da bo list vstrelal lahko vsem zahtevam modernega dnevnika, na drugi strani pa je treba še izdatno razširiti krog odjemalcev, ne le da se listu ustvari čim trdnjša finančna podlaga, ampak tudi zato, da v čimvečji meri izkoristimo pomen dnevnika za socialističnopropagando. Glede na strokovni list za poljedelce, ki bi imel posredovati med delavci in njimi, je mnenja, naj se prepusti rešitve strankinemu zboru, kedar se definitivno reši kmečko vprašanje. Priporoča »Naše zapiske«, ki sicer niso glasilo stranke, pač pa imajo veliko vrednost za izobrazbo strankarjev, in so pisani tako, da jih

čilo svinčeno srce na dvoje. Mraz je bil hudo strupen.

Drugi dan zgodaj se je sprehajal župan spodaj na trgu v družbi mestnih očetov. Dospevši do sohe se je ozrl nanjo.

»O moj Bog«, je dejal, »kako siromašno izgleda srečni princ!«

»Silno siromašno!« so ponovili mestni očetje, ki so bili z županom vselej enih misli; stopili so bližje, da si stvar natančneje ogledajo.

»Rubin je padel iz ročaja, oči so proč in zlata prevleka je zgnila«, je dejal župan. »Tak je kot berač.«

»Kot berač!« so pritrdili mestni očetje.

»In tu mu leži še mrtva ptica pri nogah«, je nadaljeval župan. »Razglasiti moramo, da pticam ni dovoljeno tu umirati«. In mestni komisar si je zapisal sproženo misel.

Soho srečnega princa so sneli s podstavka.

»Ker ni več lepa, nima nobenega pomena več«, je dejal profesor za zgodovino umetnosti.

Soho so potem v plavžu stopili in župan je sklical sejo svetovalcev, da odločijo kam s kovino. »Napraviti moramo seveda drugo soho«, je dejal, »mojo soho«.

»Mojo soho!« so vpili mestni očetje in se hudo sporekli. Ko sem zadnjikrat slišal o njih, so se še zmerom pričali.

»Čudno«, je dejal paznik pri plavžu. »To počeno srce se ne stopi v ognju, vrzimo ga v kraj«. Vrgli so ga na gnojišče, kjer je že ležala mrtva lastovka.

»Prinesi mi najdragocenejšo stvar iz mesta«, je dejal Bog enemu izmed angelov. In angel mu je prinesel svinčeno srce in mrtvo ptico.

»Dobro si pogodila«, je dejal Bog. »Zakaj v rajskem vrtu bo ta ptica prepevala od vekomaj do vekomaj in v mojem zlatem mestu me bo slavil srečni princ«.

s haskom čita vsak, količkar razumen delavec.

Sodr. Regent prporoča nabiranje obveznic za »Zarjo« ter omenja lepe uspehe, ki jih je razpečevanje obveznic v Trstu v razmeroma kratkem času rodilo.

Sodrug Srebrnič predlaga, da bi se odprla v »Zarji« tedenska kolona za Goriško, v kateri bi se poročalo o splošnem položaju, ker dopisi iz posameznih občin interesirajo le posamezne kraje.

Poročilo sodr. Dermota se vzame enoglasno na znanje.

Po odmoru komisija poroča o stavljenih predlogih ter predlaga sprejetje vseh resolucij.

K resoluciji o političnem položaju sodr. dr. Tuma je izključila komisija odstavek o separatizmu ter je namesto njega dodala: Strankin izvrševalni odbor se poziva, da postavi na dnevni red bodočega strankinega zbora vprašanje o separatizmu in centralizmu v avstrijski socialni demokraciji sploh.

K resoluciji o izobraževalni organizaciji dodaja: Izvrševalni odbor deželne organizacije ima pravico imeti zastopnika v nje centralnem odboru.

Predlaga potrditev računov. Odklanja predlog sodr. Komavljica k resoluciji Kopača: Vzame se poročilo na znanje ter se resolucija izroči bodočemu izvrševalnemu odboru za nadaljno postopanje, kateri naj da krajnim skupinam potrebna navodila.

Sprejme se dodatni predlog sodr. dr. Tuma k poročilu Štoifa o organizaciji stranke, ki se glasi:

Glede na to, da postaja gosodarski delo socialna demokracijske stranke vedno bolj nujna zahteva, da spada med najvažnejše delovanje okrajnih organizacij razširjevanje tiska, brošur, in podpiranje strankarskih podjetij. Glede na to, da je treba za to gosodarskega gotovega stališča, priporoča se vsem krajnim in okrajnim organizacijam, izobraževalnim društvom, mladinskim organizacijam, da združno v vsakem kraju sestavijo gosodarski odsek, katerega naloga bi bila prejemati jamstvo za zaupno blago strankarskih podjetij t. j. brošur, listov, znamk, kolov, razglednic, uzigalic in enako.

Komisija predlaga za volitev v izvrševalni odbor sodr. Franca Cekoviča, Antona Gorkiča, Valentin Komavlija, Alojzija Štoifa, dr. Henrika Tuma v Gorič, za kontrolo Ivana Arčona, Vrtojba, Ivana Cotiča, Sovodnje, Petra Brisko, Standrea, Ivana Bitezniha, Solkan, dr. Antona Dermota, Gorica.

Vsi predlogi komisije so bili soglasno odobreni.

V slučajnostih predlaga sodr. Mihevc naslednjo resolucijo: Današnja konferenca goriških slovenskih organizacij protestira napodločnejše proti vojnim hujskačem, kateri vedejo avstrijsko in italijansko ljudstvo za svoje špekulacijske koristi in v nevarnost, ki preti pred vsem avstrijskemu in italijanskemu proletariatu. Protestira proti klerikalnemu hujskanju ter ob enem izraža najtoplejšo simpatije bratskemu italijanskemu proletariatu.

Resolucija je bila sprejeta soglasno.

Sodr. dr. Tuma predlaga sledečo resolucijo:

Deželna organizacija socialno demokracijske stranke na Goriškem protestira proti malomarnosti poklicanih faktorjev v zadevi ureditve praznikov. Delavsko ljudstvo je eminentno vdeleženo pri vprašanju o določitvi praznikov, ker je sicer odvisno od volje delodajalcev, ali naj dela ali ne. Določitev praznikov ni ne vprašanje enega ali drugega škofo, in ne vprašanje katoliške cerkve, marveč je vprašanje javnosti, meže in odpočitka. Sestavljanje koledarja ne more biti odvisno od kapric cerkvenih dostojanstvenikov, marveč mora biti urejeno za celo državo enako. Nesmiselno je, da delavci na Kranjskem in v Trstu praznujejo, na Goriškem pa morajo hoditi na delo. Nesmiselno je, da učitelji in uradniki na Kranjskem ob isti plači praznujejo, na Goriškem pa mora opravljati svojo službo. Naravnost rečeno pa je nagajivo, ako se red delavnih in prazničnih dni preminja tekom leta in ne glede na razmere v sosednjih deželah, s katerimi ima Goriško najožje gospodarske in socialne stike.

Zato pozivlja vladu, daukrene za enakomerno ureditev delavskih in prazničnih dni za celo Avstrijo enako in prepreči vsako samovoljno in kapriciozno poseganje cerkvenih oblasti v eminentno javno zadevo, pri kateri je v prvi vrsti vdeleženo delavno ljudstvo.

Sprejme se soglasno.

Predsednik pozdravi došlega zastopnika izvrševalnega odbora italijanske organizacije sodr. Josipa Tuntarja in zaključni konferenco ob pol 6. popoldne.

Goriško.

— Krajna organizacija v Nabrežini je imela dne 11. t. l. dobro obiskano konferenco, na kateri je poročal sodrug dr. Henrik Tuma iz Gorice. Vsled ustanovitve društva »Vzajemnosti in nespornostimljenja«, se je koncem leta 1911 razpustila krajna organizacija, mence, da lahko politične posle odslej prevzame društvo Vzajemnost. Razpust krajne organizacije je slabo vplival na razmere med pristaši, vsled tega se se po deželni konferenci sklicali vsi pristaši na razgovor, da se pojasni položaj. Sodrug Tuma je poročal, da je deželna konferenca sklenila prepustiti izobraževalno organizacijo društvu Vzajemnost s sedežem v Nabrežini, da pa morajo ostati politične organizacije nedotaknjene. Pojasnil je pomen in in važnost politične organizacije v krajih, kjer ljudstvo ni dovolj politično izobraženo in to velja tudi za ves Kras. Le Nabrežina sama bi utegnula biti dobra, da se ustanovi samostojno politično društvo, ki bi skrbelo za politično agitacijo in organizacijo ter obenem izvrševala tudi izobraževalno in zabavno delo. Poročevalec je kazal na lepe uspehe, katere je ravno politična krajna organizacija žela za časa državnoborskih volitev 1911. Pojasnil je tudi razliko političnih in nepolitičnih društev in pozval nabrežinske sodruge, da zopet ustanove krajno organizacijo ter izvolijo nov odbor. Šele kadar bi se odpravila razlika med političnimi in nepolitičnimi društvi po dr-

žavnem zakonu, utegne priti čas, da postanejo zaupne organizacije stranke nepotrebne. Po živahni debati, katere so se udeležili sodrugi Frandolič, Caharija, Cidin, Pertovt, Marica, se je izvolila posebna komisija, ki je predlagala sestavo novega odbora. Soglasno je bil izvoljen za predsednika sodrug Josip Marica, v odboru Angelj Pertovt, Ivan Caharija, Lorenc Caharija, Josip Caharija in Alojzij Colja. Po izvolitvi odbora je predsednik Marica pozval odbornike in pristaše na novo živahno delo. Sodrug Cidin je predlagal naj se izreče nezadovoljnost nad pisavo o šolskih družbah v Zarji, ker je nesocialistična. Sodrug Marica povdarja, da se delavec le uči iz polemike inteligentov sodrugov. Sodrug Tuma povdarja, da bi bilo neumestno vmešavati se v posle uredništva »Zarje«, poleg katerega je itak izvrševalni odbor stranke. Ako bi bila polemika še tako zgrešena, ima sodrug Marica docela prav, ko trdi, da se delavec, ki je politično že nekoliko izobražen, iz polemike le uči. Ako to ne velja za naraščaj, morajo krajne organizacije v prospeh »Zarje« in pouka pristašev polemiko izrabiti, da se oživi delovanje krajne organizacije.

Starši sodrugi naj se v rednem razgovoru med seboj udeležujejo polemike in v spornih točkah naj povzročijo predavanje dr. Ferfolje po eni strani, sodruga dr. Tuma po drugi. V ustnem razgovoru in na interpelacije se stvar najboljše pojasni in sodrugi najboljše pouče. Na kratko razvije mnenje o šolskih družbah ter pojasni pojme vere, narodnosti, marksizma in stališče dr. Ferfolje. Polemika drja. Ferfolje je za vsakega socialista poučljiva, le da mora biti že sam si svesti, da socializem ni nasproten ne veri ne narodnosti, pač pa smatra kot silno težke sociološke pojave in zaradi tega skuša, kolikor sploh mogoče izločiti iz političnega dela. Programatična točka vera je privatna stvar, vse narodnosti imajo pravico do obstanka, pa nimajo le taktičnega pomena, ampak so principijelne in toliko, ker je temeljni nauk marksizma in socializma, da je ekonomičen razvoj in posebej ekonomična osvoboditev delavskih mas podlaga vsakemu kulturnemu razvoju. Dokler delavske mase nimajo ekonomične in politične svobode, odvaja vsako vtiikanje verskih in narodnostnih vprašanj pri političnem delu in pri politični organizaciji od cilja. Kakor hitro se delavec oddalji od ekonomičnega stališča, kakor hitro njegov boj ne gre, če ne izključno vsaj v prvi vrsti, za ekonomično in politično samostojnost, mora zaiti delavska stranka na stranpot. V tem tiči tudi nevarnost polemike, ko se ob enem ne poudarja bistvo marksizma in socializma. — Konferenca je trajala od 5. do 8. ter obeta pokazati v najkrajšem času bogate plodove.

Trst.

— Politični odbor jugosl. soc. demokracijske stranke ima v petek 16. t. m. ob 8. in pol zvečer v Delavskem domu važno sejo. Odborniki so naprošeni, da se je udeležijo polnoštevili.

— Vsem sodrugom, ki so poravnali strankin davek za leto 1911, naznanja pol. odbor, da so izkaznice za leto 1912 že vse pripravljene in so sodrugi naprošeni, da pridejo ponje.

— Predavanje. Društvo »Ljudski oder« v Trstu priredi v soboto po pustu dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer predavanje »O principih socializma«. Predava naš znani socialistični pisatelj Abduš. Na obilno udeležbo vabi že vnaprej Odbor »Ljudskega odra«.

— Društvo »Ljudski oder« v Trstu naznanja vsem svojim članom, da vsled selitve v nove prostore suspendira izposojevanje knjig za dobo od 15. februarja do 15. marca t. l.

Vestnik organizacij.

Trbovlje. V četrtek dne 15. februarja 1912 ob pol 7. zvečer v »Delavskem domu« važna diskusija; poročevalec sodr. Vekoslav Mrak iz Zagorja. Sodrugi, pridite v kar največjem številu.

Trbovlje. Sodrugi pevci, pozor! Redna vaja pevskega zbora bo v nedeljo dne 18. februarja t. l., topot ob 9. dopoldne.

Trbovlje. V četrtek dne 22. februarja 1912 bo v »Delavskem domu« važna seja revirnega odbora Unije avstrijskih rudarjev, ki se prične ob 9. dopoldne. Zunanji člani revirnega odbora naj pridejo pravočasno v Trbovlje.

Umetnost in književnost.

— Opereta. Čisto prav je, da se goji domač repertoar bolj nego prej. Zato je bilo tudi umestno, da so prišle Parmove »Caričine amaconke«, zopet na oder, dasi je o tem besedilu težko povedati veliko dobrega in bi Parma svoji melodiozni in v instrumentaciji zanimivi glasbi le koristil, če bi dobil človeka, ki bi mu vsaj z okusom popravil tekst. Ali če smo principielno zadovoljni z uprizarjanjem domačih del, smo principielno nezadovoljni s takimi uprizaritvami, kakoršna je bila snočnja. To je bila vseskozi provincialna predstava, in še po takem merilu slaba. Saj človek red upošteva razmere, ali vsaka nemarnost se ne da opravičiti z »razmerami«. Premiera »Rusalka« je pokazala, da se da z dobrim okusom in s čvrsto voljo tudi pri nas inscenirati kaj boljšega. Tudi pri uprizaritvi velikega in resnično težkega Dvofakovega dela bi bili s to ali ono rečjo nezadovoljni, če se ne bi ozirali na omejene razmere; ali ravno v naših razmerah smo smatrali vso izvedbo za sijajno. Tako daleč pa ne morejo segati obzir, da bi se z »razmerami« opravičevale take neokusnosti in površnosti, kakršne smo snoč gledali in poslušali. Predvsem se je kazala pri inscenaciji prava malomarnost. Življenja ni bilo na odru sploh nič, kakor da solisti in zbor uživali veronal pred nastopom. Medloba je bila tudi v orkestru. Ta predstava ni zadostovala niti za generalno skušnjo. Gdčna. Thalerjeva (Zelena) je svojo partijo dobro izvršila, v splošni meglčnosti pa se je morala tudi ta nekoliko razbliniti. Gd. Iličič (Feodor) je bil dober, a videli smo ga že boljšega. Ga. Foedranspergova, ki je kakor ponavadi zadovoljivo pela, bi se morala vendar nekoliko potruditi, da si pridobi nekoliko več gibčnosti, zakaj oder ni koncertna dvorana. Gpa. Bukšekova je storila svojo dolžnost; saj ni kriva, da ni petje njena stvar, ali vidimo jo vendar rajši v prozi. Gd. Povhe je

kot žid tak kakor v vlogi velikega kneza; on igra vedno sebe. Ne vemo, če je libretist zagrešil nemško pačenje v njegovi vlogi. Kdorkoli ima to na vesti, je storil veliko neukusnost. Dvakrat bi človek že slišal »Gott der gerechte« ali pa »der ganze Mischpocha«, toda ves večer, pa še če igralec ne pozna »jidlanja« — to je malo prehudo. Gdoma. Križaju in Horskemu gre hvala, da sta pošteno pela in igrala, kakor se spodobi. Kar se tiče igre, se mora to reči tudi gdčni. Veri Danilovi in gdu. Molku. Govorjene vloge so imeli ga. Danilova, ter gda. Nučič in Danilo. Dobre maske, lep nastop, le da je gd. Danilo na suhem plaval. — Gd. skladatelj je bil navzoč pri predstavi.

»Vijesti« Hrvatskega društva inženira i arhitekta i Društva inženirjev v Ljubljani, l. XXXIII, št. 2. imajo sledečo vsebino: ing. Drag. Gustinšič (Ljubljana): Agrarske operacije v Avstriji (s posebnim ozirom na Kranjsko); ing. Aleksander Kaiser (Budimpešta): Krov od armiranog betona; ing. Miroslav Kasal (Ljubljana): Vplivnice statično nedolocenih konstrukcij nekonstantnega prereza; K. G.: Stropna konstrukcija patent Seidel. Društvene vijesti. Osebnosti. Pazljivo. Književnost. Pregled časopisov. Iz uredništva. Urednik za hrv. del: ing. Mijo pl. Philippović, za slovenski: ing. Drag. Gustinšič (Ljubljana).

ZADNJE VESTI.

DELOVNI ČAS V NEPREKIDNIH OBRATIH.

Iz socialno-političnega pododseka.

Dunaj, 14. febr. Pododsek socialno-političnega odseka se je pod predsedstvom posl. Hanušča posvetoval o samostojnih predlogih glede na delovni čas v neprekidnih obratih. Poročal je sodr. Seitz (soc. dem.) ki se je v svojih izjavah oziral na podatke urada za delovno statistiko o delovnem času v fabriških zavodih, iz katerih izhaja, da je v Avstriji nad 3000 neprekidnih obratov, ki zaposlujejo nad 100.000 delavcev. — V 95% zavodov je vpeljeno 12urno delo; med delavci je nemajhno število mladostnih oseb izpod 18 let, ki imajo pogosto vseh 12 ur opraviti z ognjenim materialom. In pri vsem tem so v teh dvanaestih urah, ki pa ob premembni vrste narastejo celo na 18 ur, odmorom vsled tehnične napredka vse manjši. Mnogo delavcev mora opraviti svojo južino kar med delom, ali pa morajo med jedjo z napeto pozornostjo zasledovati mehanski proces, vsak trenutek pripravljeni, da posežejo vmes. Sodr. Seitz se je nato pečal podrobno z razmerami v plavžih in predlagal pododseku, da sprejme dr. Adlerjev zakonski načrt, ki določa da v obrtnih zavodih z neprekidnim delom delovni čas z odmori vred ne sme presegati 8 ur tekom 24 ur. Kot nadomestek za nedeljski počitek je priznati vsaj 24 ure počitek. Izjeme od te določbe nastopijo le ob prirodnih dogodkih ali nezgodah, ki ustavijo redno obratovanje. Vsi prestopki se kaznujejo z zaporom. Zoper izjeme določbe imajo strokovne organizacije pravico pritožbe.

Sovražniki osemurnega dela.

Predlog je najljutejše pobijal posl. dr. Licht, ki je dejal, da je zakonski načrt z ozirom na tujo konkurenco neizvedljiv. Pozitivni, v paragrafe obložen Adlerjev načrt hoče nadomestiti z megleno resolucijo, pozivajočo vladu, da povzame iniciativo in stremi po dogovoru vseh držav bernske konvencije v tem vprašanju in da naredbenim potom uredi vprašanje odmorov, nedeljskega počitka in delovnega časa ob premembni »šihita«, v kolikor je od pomoči potrebna in v kolikor je delovni proces in konkurenčna sposobnost industrije dopušča. Zoper izvajanja posl. dr. Lichta je nstopil soc. dem. Reger, dočim je vladni zastopnik, sekcijski šef dr. Mataja izjavil, da se popolnoma strinja z njim, češ, da sta poslanca Seitz in Reger navajala same zglede iz t. zv. težke industrije. Splošno je industrija prešibka, da bi prenesla to novo breme. Proti predlogu sta tudi nacionalec Freißler in klerikalec Pichler, češ, da bi se vsled tega železo podražilo.

V zaključni besedi je posl. Seitz ovrget vse argumente nasprotnikov in pododsek je poveril sestavo pismenega poročila za plenum poslancu Seitzu.

Nato je posl. Seitz poročal o predlogu poslanca Bretschneiderja (soc. dem.) glede na

tovarniška stanovanja.

Namen predlogu je, da se izloči najemniška pogodba pri delavskih stanovanjih iz mez-dne pogodbe. Poročevalec si je pridržal, da prevzame nekaj določb novega najemniškega prava, ki so ga predlagali isti predlagalci.

Odsek se je nato odgodil in se pismena poročila razdele članom. Razprave se nadaljujejo prihodnji teden.

IZ ODSEKA ZA DRŽAVNE USLUŽBENCE.

Dunaj, 13. februarja. Odsek za državne uslužbence je dokončal razpravo o službeni pragmatiki in je razpravljaj o službenem napredovanju kancelijskih pomočnikov in o plači kancelijskih oficiantov. Poročevalec je predlagal, da se oficianti po 12 službenih letih uvrste v 11. činovni razred. Sekcijski načelnik Galecki je nasprotoval temu predlogu iz finančnih razlogov, pa tudi iz stališča discipline in je potolažil (?) pisarniške oficiantse s tolažilom, da bo vladna z največjo dobrohotnostjo pretehtala njih zahteve in želje. Odsek je sklenil soglasno, da vzame zakonski načrt poročevalca Marekhla za podlago podrobne razprave, na kar je bil načrt sprejet. Popoldne je bila na vrsti predloga o poštnih uslužbencih.

IZPOR OGRSKIH KOVINARJEV.

Budimpešta, 14. febr. Izvrševalni odbor kovinarskih podjetnikov je sklenil na plenarni seji izproje 24. februarja vse delavce v tovarnah za stroje.

REKORD LLOYDOVEGA PARNIKA.

V 66 urah iz Egipta v Trst.

Trst, 14. februarja. Lloydov brzoparnik »Helenon« je prevozil pot iz Aleksandrije v

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

Trst v 66 in pol urah in s tem dosegel rekord glede na brzino.

ZASTRUPLJENJE Z METILALKOHOLOM.

14 oseb zbolelo; dve umrli.

Szatmar, 13. februarja. Včeraj in danes so prenesli v tukajšnje bolnico 14 oseb, ki so vse zbolele za znaki zastrupljenja z metilalkoholom. Dve osebi sta včeraj zvečer umrli v strašnih mukah.

PONAREJALCI DENARJA V GALICIJI.

Odkritje velike družbe.

Lvov, 14. februarja. Pri policijski reviziji na stanovanju dninarja Stasiuka so odkrili celo delavnico za ponarejanje denarja; zaplenili so 24 petkronskih falzifikatov in 104 ponarejene 20-vinarne novce. Policija je Stasiuka in njegovega sestanovaleca Mikolajewicza zaprla; tudi ostalim članom družbe je že na sledu.

SMRT RUDARJEV NA NEMŠKEM.

Osem mož mrtvih.

Königshütte, 13. febr. V jami Litandra pri Črnem lesu je izbruhnil včeraj požar. Vse moštvo se je rešilo. Osmim osebam rešilnega moštva pa je ogenj odrezal povratek in so v dimu in plamenih prišli ob življenje.

Trije rudarji ubiti.

Neunkirchen, 13. febr. V zahodnem rovu jame „Reden“ se je utrgala včeraj dopoldne vrv, ki je bila nanjo privezana kripa. Dvoje krip je zadelo druga ob drugo in so se prekolobarile. Trije delavci so se ubili, dva sta bila težko in dva lahko ranjena.

KOLERA V ITALIJI MINILA.

Trst, 13. febr. Pomorska oblast je odredila, da odpadejo vse zdravstvene odredbe za preprečenje kolere proti blagu iz italijanskih pristanišč.

IZ TURČIJE.

Častniki in državni uradniki pri volitvah.

Solun, 14. febr. Kerse častniki v Skoplju aktivno udeležujejo agitacije za prihodnje volitve in ker so protestirali proti tozadevnemu ugovoru zbornega poveljnika, je vojni minister obnovil prepoved, da se častniki ne smejo vtikati v politične razmere, dovolil pa jim je izvrševanje volilne pravice. Tudi notranji minister je prepovedal državnim uradnikom kandidature, ako popreje ne demisionirajo.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Praske.

Rim, 14. febr. Dne 11. t. m. so Turki Italijane dvakrat napadli pri Ajncari, Tadjuri in Gargarešu. Izgube so bile na obeh straneh. Dne 10. t. m. ponoči so Turki dvakrat naskočili Italijani pri Dorni, a so jih Italijani odbili. Dne 13. t. m. zjutraj so se Turki in Italijani parkrat spopadli; Turki so bili odbiti.

Turške utrdbe.

Rim, 14. febr. Vzhodno od Zanzurja so Turki in Arabci napravili močne utrdbe. Poizvedovalci javljajo, da v ozadju dežele Turki povsod močno utrjujejo postojanke. Razentega so napravili med vsemi postojankami signalno zvezo, tako da je obrambna zveza strateško popolnoma zaključena.

Italijanski transport.

Rim, 14. febr. V bližnjih dneh odide nov italijanski transport vojnih potrebščin na tripolitansko bojišče in na Cirenajko. Transport ima med drugim 60.000 šrapnelov in 20.000 havbic ter prav toliko bomb.

Vzajemljenje v Tunisu.

Pariz, 14. febr. V Tunisu se domačini vedno bolj razburjajo proti Italijanom. Bojkotirajo italijanske trgovine in cestno železnico, ker ima v službi italijanske sprevodnike. Tramvaje morajo spremljati vojaški oddelki.

Turški kredit.

Carigrad, 14. febr. Včeraj je izšel uradni odlok, ki dovoljuje vojnemu ministru kredit v znesku milijon funtov za slučaj izvenrednih dogodkov tekom leta; kredit predlože pozneje parlamentu v odobritev.

KITAJSKA REPUBLIKA.

Cesarski edikt.

Peking, 13. februarja. Cesarski edikt pravi med drugim: Pretežna večina ljudstva je za republiko. Zategadelj prelagata cesar in cesarica vdova suvereniteto na ljudstvo in naročata Juanšikaju, naj ustanovi začasno republikansko vladno in obravnava z republikanci o ustanovitvi unije, ki naj združi v obliki velike republike Mandžure, Kitajce, Mongole, Mohamedance in Tibetance.

Odobreni pogoji.

Peking, 13. februarja. Večina republikancev je sprejela naslednje pogoje: Cesar ohrani svoj naslov in dobi štiri milijone telov letne pokojnine, ki bo znašala po izvedeni brambni reformi štiri milijone dolarjev. Mandžurske pokojnine se plačujejo še nadalje. Verska prostost je zjamčena. Dvor začasno ostane v Pekingu in bo pozneje stanoval v poletni palači blizu Pekinga.

VSTAJA V MEHIKI.

Vlada brez moči.

Novi Jork, 14. februarja. Vstaja v Mehiki je splošna. Madero je brez moči. V Verakruzu so bandite privezali nemškega plantažnega posestnika Angelmana na drevo in ga umorili na grozovit način.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in salaga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zahvala.

Povodom veselice „Vzajemnosti“ v Mostah, ki se je vršila dne 11. februarja t. l. v Predovičevi restavraciji (pri Miškotu), izrekam cenj. prirediteljem in obiskovalcem iskreno zahvalo.

Z odličnim spoštovanjem

Mihael Smoljan,
gostilničar.

Želodčni liker

je najboljšje krepčilo želodca!

Blizu in daleč
Vse ga pozna
Kdor ga ima,
ima zdravje doma!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetska kakovost „ „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Tobakarne oziroma prodajalne „Zarje“ v Trstu so:

Južni kolodvor.

Ficke, Kasel Silos pred vhomom v prsto luko.

Moze, ulica Miramar 1.

Magnolo, ulica Beldvere

Gostilna Internacional, ulica Giovanni Bocacio št. 25.

Lavrenčič, trg pred Kasarno (Piazza Caserma)

Pipan, ulica Ponte della Fabra.

Gramaticopulo, Piazza Barriera.

Bruna, ulica del Rivo.

Raitinger, Riva Grumola št. 20.

Hoeltl, trafika na državnem kolodvoru.

Bajc, ulica Geppa.

Kovač Antonija prodajalna v Sv. Križu.

Muraro Matej, Via Sette Fontane 14.

Geržina, Rojan.

skladišče oblek — domačega izdelka — za gospode in dečke. — Velika izbira tu — in — zemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

Sprejme se takoj dobra izurjena

prodajalka

Povprašati je v pisarni „Konzumnega društva za Ljubljano in okolico“, v Spodnji Šiški šte. 56.

Nova knjiga!

Arcibašev: Slike iz revolucije.

V tej knjigi je zbranih več povest znanega ruskega pisatelja, ki so veren odmev velikega boja proti carskemu absolutizmu in za svobodo. Povesti so pisane z markantnimi potezami in jih bo vsakdo bral z zanimanjem.

Izvod stane 1 K 60 vinarjev po pošti 20 vinarjev več. Naroča se pri založniku Štefanu Klausu, Ljubljana, Križevniška ul. 5 in pri vseh knjigarnah na Slovenskem. Denar sevpošilja naprej. Tudi znamke.

Kupujte „Zarjo“.

Vabilo

plesno veselico

katera se vrši na Debeli četrtki, dne 15. februarja 1912 v gostilni pri Pavšku, Martinova cesta 36. Začetek ob 8. zvečer. Vstop prost.

Na obilno udeležbo vabita

Rozalija in Ivan Pavšek.

Razpis zdravniške službe.

Pri okrajni bolniški blagajni v Ljubljani je oddati službo

blagajniškega zdravnika.

S to službo je spojena letna plača 2400 K in za obiske bolnikov izven teritorija ljubljanskega mesta po 40 vin. oddalnine od vsakega kilometra ter prosta vožnja.

Prosilci imajo vložiti svoje prošnje do 20. februarja t. l. pri podpisani blagajni.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

dne 13. februarja 1912.

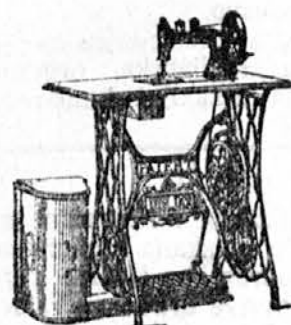
Načelnik:

Fr. Bartl.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastonj in franko.

„SLAVIJA“

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“ VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, posebno za življenje in proti požaru in pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenost za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejše. Ona razdeljuje ves čist dobiček svojim članom. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadle. Gmotno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 54 milijonov jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenjskega oddelka K 2.495.719. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto.

Del. glavnica:
K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša).

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2%.